

Százmilliárdos pocskolás megy Magyarországon

NAGY LÁSZLÓ NÁNDOR, 2021.10.30. 05:50

Továbbra is rengeteg pénz megy a kukába, pontosabban nem gyarapítja a megtakarítással rendelkező magyarok vagyonát az óvatossághoz köthető készpénzmánia – derül ki a money.hu az október 31-i takarékosági világnapra készített összeállításából.

Magyarországon az idei első félév végén 7478,6 milliárd forint volt a forgalomban lévő készpénz állománya, fél év alatt közel 150 milliárd forintos volt a növekedés. Mindez azt okozza, hogy a GDP-arányos készpénzállomány nemzetközi szinten is kimagasló szinten áll, ráadásul évtizedes összevetésben az itthoni növekedés is párját ritkítja, hiszen a 2010-es 8,6 százalékról 2020 végére 15 százalék fölé sikerült emelni a mutatót.

Költséges, ha nem forog a pénz

Ez két oldalról is probléma:

- Egyfelől az állomány fenntartása méregdrága. A Pénzügyminisztérium kimutatása szerint a tárolás, az előállítás, a készpénz szállítása komoly kiadást jelent, s ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a készpénzes forgalom hathatósan erősíti a szürke gazdaságot is. A Pénzügyminisztérium 2019-ben – amikor még „csak” 6300-6600 milliárd forintot tett ki a készpénzállomány – a 400-450 milliárd forintra becsülte a készpénzhasználat éves társadalmi költségét.
- A másik – nagyobb – gondot ugyanakkor az jelenti, hogy a forgalomban lévő készpénz jelentős része nem vesz részt a mindennapi forgalomban vesz részt, így a parkoltatott pénzek hiányoznak a gazdaságból.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) egy, a háztartások megtakarításairól szóló tanulmánykötete szerint a hazai lakosság pénzügyi befektetéseit tekintve általánosan konzervatív, kockázatkerülő magatartást tanúsít. A megtakarítások oroszlánrésze ezért készpénzben van, emellett a lakossági átlagügyfél a látra szóló bankbetétet és – egyetlen komolyabb megtakarítási formaként – az állampapírt preferálja. (Emellett devizában további 367 milliárd forint értékű készpénzt tartottak maguknál.) Ennek a pénznek jó része nem forog a gazdaságban és így nem látja el gazdaság élénkítő szerepét.

Az állampapír hozott kis reményt

Ha feltételezzük, hogy ennek a vagyonnak csak egy része, mondjuk 2000 milliárd forint kamatot nem fizető készpénz helyett, az emberek a 4,95 százalékos 5 éves évesített hozammal bíró MÁP+ állampapírt vásárolnának, akkor 12 hónap alatt 100 milliárd forinttal emelkedne a vagyonuk.

Persze, itt ismét belefutunk a valóságba: az MNB tanulmánya szerint a lakoságnak a pénzügyi eszközök könnyű hozzáférhetősége igen fontos. A lekötött betétek között korábban is csak a rövidebb távú, éven belüli lekötések voltak a népszerűek, illetve az állampapírok között is kezdetben döntően az egyéves papírokat vásárolták, míg a hosszabb távú befektetések – életbiztosítások, nyugdíj-megtakarítások, részvények – nagysága viszonylag alacsony. A MÁP+ ebben komoly előrelépés, de dőreség lenne azt hinni, hogy önmagában megoldás lehet a kihívásra. A készpénzállomány megmozdítása embert próbáló feladat, így első körben már az is nagy eredményt hozna, ha a már intézményesített megtakarításokat lehetne inkább termőre fogni.

Kamatmentesen van a banknál is a pénz

Az MNB adatai szerint a látra szóló és folyószámlabetétekben lévő pénzállomány a 2015 augusztusi 2881 milliárd forintról 6 év alatt 8957 milliárd forintra emelkedett. Az állomány bővülésének egyik oka természetesen az, hogy a közelmúltig lényegében nem volt infláció Magyarországon, az alapkamat történelmi mélypontra, 0,6 százalékra jutott hazánkban, s így a bankok nem igazán fizettek érdemi kamatot a betétekre. Ugyanakkor a pénzromlás már jó néhány hónapja velünk van, június óta az alapkamat is kapaszkodik felfelé. Ez nem csak azért okoz komoly problémát, mert az emberek szinte hétről-hétre magasabb hitelkamatok mellett tudnak hitelt felvenni. Ebben a helyzetben az ügyfelek készpénzben vagy épp kamatot nem fizető folyószámlán parkoló vagyona minden hónapban számottevően veszít értékéből. Ha a számlapénzként nyilvántartott összeg felét évi 2 százalékos kamaton lekötnék az érintettek (amely kamatszint ma már sok helyen elérhető a piacon), az évi 28 milliárd forinttal gazdagítaná a tulajdonosokat. Öröm az örömben, hogy ez a szint – sőt, jelenleg a MÁP+ hozam is – is alatta van a várt inflációnak, így ezzel a megoldással is maximum csökkenteni lehetne a pénzromlás vagyonunkra gyakorolt hatását.

Koncentrált megtakarítások

Olvasóink persze erre felhőrdülhetnek, hogy hol a készpénzállományból a rájuk eső 580 ezer forint, sőt hol van akár 100 ezer is, de ennél plasztikusabban nem mutathatjuk meg, hogy a statisztikák mennyire torzítanak. A Blochamps adatai szerint a 100 millió forint feletti összegű privátbanki számlákon lévő pénzösszeg az elmúlt 3 évben közel megduplázódott, miközben ezek száma nem változott érdemben. Joggal gondolhatjuk tehát azt, hogy a készpénzállomány jelentékeny része is erősen koncentrált.

<https://index.hu/gazdasag/penzbeszel/2021/10/30/megtakaritas-keszpenz-takarekossagi-vilagnap/>